

Věc C-623/23 [Melbán]ⁱ**Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 98 odst. 1
jednacího řádu Soudního dvora****Datum doručení:**

6. října 2023

Předkládající soud:

Juzgado de lo Social n.º 3 de Pamplona (Španělsko)

Datum předkládacího rozhodnutí:

21. září 2023

Žalobce:

UV

Žalovaný:

Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS)

Předmět původního řízení

Starobní důchod – Příspěvek pro důchodce, kteří měli děti – Žádost o příspěvek
podaná důchodcem-mužem

Předmět a právní základ žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

Článek 267 SFEU – Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce –
Směrnice 79/7/EHS – Rovné zacházení pro muže a ženy v oblasti sociálního
zabezpečení – Příspěvek k důchodu pro důchodce, kteří měli děti – Přiznání
příspěvku všem důchodkyním – Požadavky kladené na důchodce-muže – Přímá
diskriminace – Možná odůvodnění – Důsledky případného soudního prohlášení
diskriminace

ⁱ Název této věci je fiktivní. Neshoduje se se jménem žádného z účastníků řízení.

Předběžné otázky

- 1) Musí být směrnice Rady 79/7/EHS ze dne 19. prosince 1978 o postupném zavedení zásady rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti sociálního zabezpečení vykládána v tom smyslu, že je v rozporu se zásadou rovného zacházení zakazující veškerou diskriminaci na základě pohlaví, která je stanovena v člancích 1 a 4 směrnice, taková právní úprava, jako je právní úprava obsažená v článku 60 Ley General de Seguridad Social (obecný zákon o sociálním zabezpečení) nadepsaném „Příspěvek k důchodu poskytovaný za účelem snížení rozdílu mezi výší důchodů mužů a žen“, která přiznává nárok na příspěvek ke starobnímu nebo trvalému invalidnímu důchodu ženám, které měly vlastní nebo osvojené děti a které pobírají tyto důchody, a to bez dalších požadavků a bez ohledu na výši jejich důchodů, zatímco mužům ve stejné situaci se tento nárok za týchž podmínek nepřiznává, neboť podmínkou pro čerpání příspěvku ke starobnímu nebo invalidnímu důchodu je existence určitých období, v nichž nebyly odváděny příspěvky nebo v nichž byly po narození nebo osvojení dětí odváděny nižší příspěvky, a sice konkrétně v případě dětí narozených nebo osvojených do 31. prosince 1994 existence více než 120 dnů bez odvádění příspěvků během devíti měsíců předcházejících narození a během tří let následujících po tomto datu, nebo v případě osvojení v období tří let následujících po vydání soudního rozhodnutí o osvojení, za předpokladu, že celková částka přiznaných důchodů je nižší než částka, která by příslušela ženě, a v případě dětí narozených nebo osvojených od 1. ledna 1995 je nutné, aby výše vyměřovacích základů za 24 měsíců následujících po dni narození nebo po vydání soudního rozhodnutí o osvojení byla o více než 15 % nižší než výše vyměřovacích základů za 24 bezprostředně předcházejících měsíců, za předpokladu, že celková částka přiznaných důchodů je nižší než částka, která by příslušela ženě?
- 2) Ukládá směrnice Rady 79/7/EHS ze dne 19. prosince 1978 o postupném zavedení zásady rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti sociálního zabezpečení, aby byl s ohledem na diskriminaci způsobenou vyloučením důchodce-muže tomuto důchodci přiznán příspěvek ke starobnímu důchodu, přestože článek 60 LGSS stanoví, že tento příspěvek může být přiznán pouze jednomu z rodičů, a přestože v důsledku rozsudku SDEU a rozporu mezi vnitrostátní právní úpravou a směrnicí nesmí přiznání příspěvku důchodci-muži vést k odnětí příspěvku přiznaného ženě pobírající starobní důchod, která je matkou nejméně jednoho dítěte a splňuje tím zákonné podmínky?

Uplatňovaná ustanovení unijního práva

- Článek 157 odst. 4 SFEU.
- Listina základních práv Evropské unie, články 20, 21, 23 a 34.
- Směrnice 79/7/EHS o postupném zavedení zásady rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti sociálního zabezpečení, bod 3 odůvodnění, článek 1, čl. 3 odst. 1, článek 4 a čl. 7 odst. 1 písm. c).

Uplatňovaná ustanovení vnitrostátního práva

Španělská ústava, čl. 9 odst. 2 (prosazování rovnosti veřejnými orgány) a článek 14 (zásada rovnosti).

Ley Orgánica 3/2007, de 22 de marzo, para la igualdad efectiva de mujeres y hombres (zákon č. 3/2007 ze dne 22. března 2007 o skutečné rovnosti mužů a žen), články 3 a 4 a čl. 11 odst. 1.

Ley General de la Seguridad Social (obecný zákon o sociálním zabezpečení) [v konsolidovaném znění přijatém prostřednictvím Real Decreto Legislativo 8/2015, de 30 de octubre (královské legislativní nařízení č. 8/2015 ze dne 30. října 2015), BOE č. 261 ze dne 31. října 2015; dále jen „LGSS“], ve znění novely vložené prostřednictvím Real Decreto-ley 3/2021, de 2 de febrero (královské nařízení s mocí zákona č. 3/2021 ze dne 2. února 2021)

Článek 60 LGSS, který upravuje tzv. „příspěvek k důchodu poskytovaný za účelem snížení rozdílu mezi vyšší důchodů mužů a žen“, stanoví:

„1. Ženy, které měly nejméně jedno dítě a pobírají příspěvkový starobní, trvalý invalidní nebo vdovský důchod, mají nárok na příspěvek za každé dítě, a to s ohledem na obecný dopad rozdílu mezi muži a ženami na vyšší příspěvkových důchodů vyplácených ze systému sociálního zabezpečení ženám. Nárok na příspěvek za každé dítě se ženě přizná nebo zachová, nepodal-li žádost o tento příspěvek druhý z rodičů nebo nebyl-li mu příspěvek přiznán, a pokud je druhým rodičem rovněž žena, přizná se té z žen, která pobírá veřejný důchod v nižší částce.

V případě mužů se nárok na příspěvek přizná, je-li splněna některá z následujících podmínek:

- a) pobírání vdoveckého důchodu v důsledku úmrtí druhého rodiče dětí, pod podmínkou, že má některé z dětí nárok na sirotčí důchod;
- b) splnění nároku na starobní nebo trvalý invalidní příspěvkový důchod současně s přerušením nebo narušením profesní kariéry v důsledku narození nebo osvojení, v souladu s následujícími podmínkami:

1. v případě dětí narozených nebo osvojených do 31. prosince 1994 existence více než 120 dnů bez odvádění příspěvků během devíti měsíců předcházejících narození a během tří let následujících po tomto datu, nebo v případě osvojení v období tří let následujících po vydání soudního rozhodnutí o osvojení, za předpokladu, že celková částka přiznaných důchodů je nižší než částka, která by příslušela ženě.

2. v případě dětí narozených nebo osvojených od 1. ledna 1995 je nutné, aby výše vyměřovacích základů za 24 měsíců následujících po dni narození nebo po vydání soudního rozhodnutí o osvojení byla o více než 15 % nižší než výše vyměřovacích základů za 24 bezprostředně předcházejících měsíců, za předpokladu, že celková částka přiznaných důchodů je nižší než částka, která by příslušela ženě.

[...]

2. Přiznáním příspěvku druhému rodiči zaniká příspěvek, který byl již přiznán prvnímu rodiči [...].
3. Tento příspěvek má pro všechny účely právní povahu veřejného příspěvkového důchodu.

Výše příspěvku za dítě je určena v příslušném Ley de Presupuestos Generales del Estado (zákon o obecném rozpočtu státu). [...].

Použití maximální výše důchodu nemá žádný dopad na výši příspěvku [...].“

Třicáté sedmé dodatkové ustanovení LGSS stanoví:

„Časový dosah příspěvku k příspěvkovému důchodu poskytovanému za účelem snížení rozdílu mezi výší důchodů mužů a žen.

1. Nárok na přiznání příspěvku k příspěvkovému důchodu poskytovanému za účelem snížení rozdílu mezi výší důchodů mužů a žen, který je stanoven v článku 60, bude zachován, dokud bude rozdíl mezi výší starobních důchodů mužů a žen, na něž vznikl nárok v předchozím roce, vyšší než 5 %.

2. Rozdílem mezi výší starobních důchodů mužů a žen se pro účely tohoto zákona rozumí procentní podíl vyjadřující rozdíl mezi průměrnou částkou starobních příspěvkových důchodů mužů a žen, na něž vznikl nárok v předchozím roce.

[...]“.

Stručné shrnutí skutkového stavu a původního řízení

- 1 Žalobce je důchodcem a otcem dvou dětí narozených v letech 1991 a 1994. Starobní důchod, který pobírá, je nižší než starobní důchod, který pobírá matka těchto dětí.
- 2 Žalobce požádal Instituto Nacional de la Seguridad Social (Národní úřad sociálního zabezpečení, Španělsko) (INSS), aby mu přiznal příspěvek k důchodu za účelem snížení rozdílu mezi výší důchodů mužů a žen (dále jen „sporný příspěvek“), který je stanoven v článku 60 LGSS.
- 3 INSS vydal rozhodnutí, jímž žalobci zamítl sporný příspěvek, neboť nesplňoval požadavky stanovené ve výše uvedeném článku.
- 4 Po vydání tohoto rozhodnutí byl sporný příspěvek přiznán matce těchto dětí.
- 5 Žalobce napadl toto rozhodnutí u soudu, neboť měl za to, že sporný příspěvek je upraven způsobem odporujícím unijnímu právu, zejména zásadě rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti sociálního zabezpečení. Žalobce totiž tvrdí, že zatímco tento příspěvek je přiznáván všem důchodkyním, které měly děti, na důchodce-muže, kteří měli děti, jsou pro účely získání tohoto příspěvku kladeny další požadavky.

Hlavní argumenty účastníků původního řízení

- 6 INSS je toho názoru, že způsob, jakým je tento příspěvek upraven, je v souladu s požadavky kladenými směrnicí 79/7/EHS, zejména jejími čl. 4 odst. 1 a čl. 7 odst. 1 písm. b), a napravuje nedostatky v úpravě tohoto příspěvku, které vedly k vydání rozsudku Soudního dvora ze dne 12. prosince 2019, Instituto Nacional de la Seguridad Social (Příspěvek k důchodu pro matky), C-450/18, EU:C:2019:1075 (dále jen „rozsudek C-450/18“). INSS dále odkazuje na legitimní a přiměřený cíl úpravy sporného příspěvku a uvádí, že reaguje na podřízené postavení žen na trhu práce plynoucí z toho, že ženy historicky zastávaly hlavní úlohu v péči o děti. Dodává, že přístup k příspěvku je přesto umožněn i otcům, prokáží-li, že evidence jejich příspěvků vykazuje ztrátu způsobenou tím, že převzali péči o narozené nebo osvojené dítě. INSS rovněž zdůrazňuje časově omezený dosah nového finančního příspěvku, který souvisí s plněním cíle týkajícího se snížení rozdílu mezi výší důchodů mužů a žen pod 5 %. A konečně INSS uvádí, že pokud by bylo prohlášeno, že úprava sporného příspěvku zakládá podle směrnice 79/7 diskriminaci na základě pohlaví, přiznání příspěvku žalobci by muselo vést k odnětí příspěvku, který byl již přiznán matce, neboť její důchod je vyšší než důchod, který pobírá žalobce.
- 7 Žalobce tvrdí, že úprava výše uvedeného příspěvku je v rozporu s unijním právem, zvláště se zásadou rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti sociálního zabezpečení, a že platný článek 60 LGSS nepředstavuje nápravu

předchozího ustanovení, o němž Soudní dvůr prohlásil v rozsudku C-450/18, že je v rozporu s unijním právem.

Stručný popis odůvodnění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

První předběžná otázka

- 8 Žalobce, který je otcem dvou dětí a pobírá nižší důchod než matka těchto dětí, nemá nárok na příspěvek k důchodu, neboť nedokládá více než 120 dnů bez odvádění příspěvků během devíti měsíců předcházejících narození dětí a během tří let následujících po tomto datu, jak stanoví článek 60 LGSS.
- 9 Sporný příspěvek spadá do působnosti směrnice 79/7, neboť patří do zákonného režimu ochrany proti jednomu z rizik uvedených v jejím čl. 3 odst. 1, jako je stáří a pobírání důchodu, a přímo a skutečně souvisí s ochranou proti tomuto riziku, jak bylo uvedeno v rozsudku C-450/18.
- 10 Je nepochybné, že s osobami pobírajícími příspěvek je zacházeno různě podle toho, zda se jedná o muže nebo ženy. Vnitrostátní ustanovení přiznává méně výhodné zacházení důchodcům-mužům, kteří měli vlastní nebo osvojené děti. Toto méně výhodné zacházení na základě pohlaví by mohlo zakládat přímou diskriminaci ve smyslu čl. 4 odst. 1 směrnice 79/7.
- 11 Je tedy třeba přezkoumat, zda je toto rozdílné zacházení odůvodněné.
 - a) Odůvodnění vycházející z rozdílů mezi výší důchodů mužů a žen, ať již obecně nebo s přihlédnutím k výchově dětí a péči o ně, ve smyslu poslání, které zpravidla zastávají ženy

Vyvstává pochybnost, zda má být rozdílné zacházení považováno za odůvodněné obecně známou skutečností (založenou na statistických údajích, jež všichni účastníci řízení uznávají a jež jsou ostatně veřejně přístupné), že ve Španělsku je sladění rodinného a profesního života, jakož i výchova a vzdělávání dětí a péče o ně převážně věcí žen. Nelze popřít, že z historického a strukturálního pohledu jsou ženy diskriminovány na trhu práce právě proto, že zajišťují péči o děti.

Tato okolnost často narušuje profesní kariéru žen i samotné odvádění příspěvků do systému sociálního zabezpečení, což vede ke vzniku mezer v odvádění příspěvků během období péče o nezletilé děti nebo k odvádění nižších příspěvků, než jaké odvádějí muži. Konečným důsledkem je to, že ve španělském důchodovém systému existují rozdíly mezi muži a ženami (což je rovněž obecně známo a účastníky řízení uznáváno).

Španělský zákonodárce proto odůvodnil sporný příspěvek historickou a strukturální diskriminací žen na trhu práce, způsobenou převzetím péče o děti. Podle tohoto zákonodárce má mateřství zásadní dopad na kariéru žen v pracovní oblasti, což je jednou z příčin rozdílu mezi muži a ženami, ne-li hlavní příčinou:

úměrně počtu dětí klesá počet let pojištění, podíl smluv na plný či obdobný úvazek a v konečném důsledku i výše přiznaného důchodu. Španělský zákonodárce dodává, že je zapotřebí napravit újmu, kterou během své profesní kariéry utrpěly ženy, které nyní pobírají důchod, tj. újmu vzniklou v minulosti, a že je tedy zcela slučitelné a soudržné s rozvojem ambiciózních politik rovnosti zaměřit se na nápravu nerovnosti, jež existuje nyní na trhu práce, i pokud jde o vykonávání činností souvisejících s péčí o děti. V souladu s touto myšlenkou je časový dosah nového finančního příspěvku vázán na dosažení cíle, jímž je snížení rozdílů mezi příspěvkovými starobními důchody mužů a žen pod 5 %.

Proti odůvodnění tohoto ustanovení lze ovšem namítnout, že podle právní úpravy sporného příspěvku je tento příspěvek přiznáván ženám bez ohledu na to, jaký skutečný dopad mělo mateřství nebo osvojení na jejich profesní kariéru, a bez ohledu na výši jejich důchodu a na výši příspěvků, jež odvedly do systému sociálního zabezpečení. Přiznání sporného příspěvku ženám není podmíněno existencí mezer v odvádění příspěvků ani odváděním nižších příspěvků, než jaké by odváděli muži, a to během jejich pracovního života obecně ani v určitých obdobích souvisejících s narozením nebo osvojením.

Sporný příspěvek se navíc přiznává všem ženám majícím nárok na starobní nebo trvalý invalidní důchod, a to bez ohledu na výši pobíraného důchodu. Tento příspěvek se totiž přiznává ženám i přesto, že je jejich důchod vyšší než průměrný důchod v rámci systému sociálního zabezpečení, a dokonce i v případě, že pobírají maximální zákonem stanovený důchod.

V daném případě je starobní důchod, který pobírá matka, vyšší než starobní důchod žalobce. Ten však nemá na sporný příspěvek nárok, neboť nedokládá více než 120 dnů bez odvádění příspěvků během devíti měsíců předcházejících narození dětí a během tří let následujících po tomto datu.

Při automatickém přiznávání sporného příspěvku ženám není vyžadováno ani to, aby byla prokázána řádná péče o narozené nebo osvojené děti a jejich výchova, ani uplatnění práv na sloučení pracovního a rodinného života, jakými jsou zkrácení pracovní doby nebo přerušování zaměstnání v důsledku péče o děti a jejich výchovy, ani narušení či újma v pracovní nebo profesní kariéře.

Podle statistických údajů, jež poskytl INSS, bylo poté, co sporný příspěvek vstoupil v platnost, přiznáno 326 593 příspěvků ke starobnímu a trvalému invalidnímu důchodu. Z jejich celkového počtu představovalo 279 910 příspěvků přiznané ženám a 46 683 příspěvky přiznané mužům. Z celkového počtu důchodkyň pobírajících tento příspěvek pobíralo 8 920 žen starobní důchod v maximální zákonem stanovené výši, jehož částka se doplňuje částkou příspěvku; v případě příspěvků ke starobnímu důchodu přiznaných mužům dosahovaly maximální výše 1 402 důchodů. Tyto údaje svědčí o tom, že pro muže je obtížnější splnit podmínky umožňující čerpání sporného příspěvku.

Za těchto okolností vyvstávají pochybnosti, zda rozdíl mezi výší důchodů mužů a žen obecně nebo nesporný údaj svědčící o tom, že péči o děti a jejich výchovu zajišťují převážně ženy, jež také uplatňují práva na sladění rodinného a profesního života, mohou být považovány za legitimní a přiměřené důvody zavedení právního režimu zvýhodňujícího všechny ženy, ve smyslu pozitivního opatření, u něhož se předpokládá automatické přiznávání tohoto příspěvku bez ohledu na výši příspěvků odváděných v obdobích následujících po narození nebo osvojení dítěte, a to dokonce i přesto, že nejsou doloženy mezery v odvádění příspěvků (ani odchod z trhu práce či snížení mzdy), zatímco v případě mužů je přiznání příspěvku podmíněno existencí mezer v odvádění příspěvků nebo odváděním nižších příspěvků během období bezprostředně následujících po narození nebo osvojení, a to dokonce i v případě, že je výše jejich důchodu nižší než průměrný důchod v rámci systému sociálního zabezpečení.

b) Odůvodnění vycházející z újmy, kterou ženy utrpěly v průběhu své profesní kariéry, ačkoli tuto újmu neutrpěly v okamžiku, kdy začaly pobírat důchod

Vyvstává pochybnost, zda je třeba mít za to, že diskriminace je odůvodněna tím, že jak uvedl španělský zákonodárce, „je zapotřebí napravit újmu, kterou během své profesní kariéry utrpěly ženy, které nyní pobírají důchod, tj. újmu vzniklou v minulosti“, a to tím spíše, že je nutné, aby soud podal výklad, který bude přihlížet k hledisku rovnosti mužů a žen, neboť rovné zacházení pro muže a ženy je hlavní zásadou právního řádu, a který bude zohledňovat průřezovou povahu zásady rovnosti.

c) Odůvodnění vycházející z ochrany žen jakožto rodiček nebo z ochrany mateřství

Stejně jako předchozí právní úprava, která je podle rozsudku Soudního dvora ve věci C-450/18 v rozporu se směrnicí 79/7, ani současný článek 60 LGSS neobsahuje žádný prvek, který by stanovil souvislost mezi přiznáním sporného příspěvku k důchodu a čerpáním mateřské dovolené nebo znevýhodněním, s nímž se ženy potýkají na své profesní dráze v důsledku přerušení zaměstnání během období následujícího po porodu.

Tento příspěvek je přiznáván i ženám, které osvojily dítě, což znamená, že vnitrostátní zákonodárce neměl v úmyslu omezit použití článku 60 LGSS pouze na ochranu biologického postavení žen, které porodily dítě.

Toto ustanovení navíc nevyžaduje, aby ženy v okamžiku, kdy mají děti, přestaly skutečně pracovat, takže není splněn požadavek čerpání mateřské dovolené. Tak tomu bývá konkrétně v případě, že žena porodila dříve, než vstoupila na trh práce.

Nový příspěvek k důchodu tedy podle všeho nespadá do působnosti výjimky stanovené v čl. 4 odst. 2 směrnice 79/7.

d) Odůvodnění vycházející z vynětí příspěvku k důchodu, jakožto zvýhodnění přiznaného v oblasti důchodového pojištění osobám, které vychovaly děti, jakož

i nabytí nároků po přerušení zaměstnání v důsledku vychovávání dětí, z působnosti směrnice 79/7.

Vyvstává pochybnost týkající se možného použití výjimky stanovené v čl. 7 odst. 1 písm. b) směrnice 79/7, podle něhož se tato směrnice nedotýká práva členských států vyloučit z její oblasti působnosti výhody poskytované v oblasti důchodového pojištění osobám, které vychovaly děti, a nabytí nároku na dávky po obdobích přerušení zaměstnání v důsledku vychovávání dětí.

V rozsudku C-450/18 Soudní dvůr nicméně rozhodl, že čl. 7 odst. 1 písm. b) směrnice 79/7 se nepoužije na takovou dávku, jako je příspěvek k důchodu dotčený ve zmíněném rozsudku, a podle všeho by měla být stejná odpověď poskytnuta i v souvislosti s příspěvkem dotčeným v této věci, který je stanoven v novém znění článku 60 LGSS.

e) Odůvodnění vycházející z pozitivního opatření na základě čl. 157 odst. 4 SFEU

Vyvstává pochybnost, zda může předmětný příspěvek patřit mezi pozitivní opatření, jež jsou přípustná na základě čl. 157 odst. 4 SFEU.

Jak bylo nicméně prohlášeno v rozsudku C-450/18, „[t]oto ustanovení se [...] nemůže použít na takovou vnitrostátní právní úpravu, jako je čl. 60 odst. 1 LGSS, jelikož dotčený příspěvek k důchodu pouze poskytuje ženám přídavek při přiznání důchodu, zejména v případě trvalé invalidity, aniž řeší problémy, s nimiž se mohou potýkat během své profesní kariéry, a jelikož se nezdá, že tento příspěvek může kompenzovat nevýhody, kterým jsou ženy vystaveny, tím, že jim v této kariéře pomůže a tak konkrétně zajistí plnou rovnost mezi muži a ženami v profesním životě“.

Stejná úvaha by patrně mohla být použita i na sporný příspěvek stanovený v novém znění článku 60 LGSS.

Druhá předběžná otázka

- 12 Pokud by Soudní dvůr prohlásil, že úprava sporného příspěvku není v souladu se zásadou rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti sociálního zabezpečení, vyvstává další pochybnost, která se týká účinků takového prohlášení.
- 13 V článku 60 LGSS je stanoveno, že předmětný příspěvek může být přiznán pouze jedné osobě, tedy pouze jednomu z rodičů. Pokud je navíc důchodcem muž, může tento příspěvek pobírat pouze tehdy, když je jeho důchod nižší než ten, který pobírá matka.
- 14 Vyvstává proto pochybnost, zda je s ohledem na užitečný účinek směrnice 79/7 a na dodržování zásady zákazu diskriminace nutné, aby byl sporný příspěvek přiznán i důchodci-muži, který o něj žádá, přestože vnitrostátní právní předpisy stanoví, že může být přiznán pouze jednomu z obou rodičů.

- 15 Vzhledem k tomu, že v daném případě má důchodkyně nárok na příspěvek, neboť splňuje zákonem stanovené požadavky, vyvstává navíc pochybnost, zda existence diskriminace ve vztahu k důchodci-muži, konstatuje-li ji Soudní dvůr, brání tomu, aby byl nárok na sporný příspěvek zachován ve prospěch obou rodičů, ačkoli vnitrostátní zákon stanoví, že tento příspěvek může být přiznán pouze jednomu z nich.
- 16 Pokud by bylo v daném případě použito vnitrostátní právní ustanovení, přiznání příspěvku žalobci by vedlo k tomu, že by byl důchodkyni odňat příspěvek, který jí byl přiznán, neboť její důchod je vyšší než důchod, který pobírá žalobce.
- 17 Pokud by byl sporný příspěvek přiznáván pouze důchodcům, jejichž důchod je nižší, prohlášení Soudního dvora potvrzujícího existenci diskriminačního zacházení by bylo zbaveno užitečného účinku. Vnitrostátní ustanovení, podle něhož má být příspěvek přiznáván výlučně osobě, která pobírá nižší důchod, se ostatně týká pouze případu, kdy existují dva rodiče splňující zákonem stanovené požadavky pro přiznání tohoto příspěvku. Není proto použitelné na případ, kdy je tento příspěvek přiznán otci, který nespĺňuje požadavky, jež zmíněné ustanovení ukládá.